

sosialurin

telf. 14720. 11820
box 76, 3800 Tórshavn
p/f sosialurin

Útgevari: Fyritaks-
og blaðstjóri: Tórfinn Smith (ábyrgd)
Blaðmenn: Hogni Djurhuus
Jóhann Mortensen
Jan Müller
Lýsingar: Árni Joensen
Uppseting: Sosialurin
Prent: Dimmalætting

Langur vegur frá lytum til veruleika

HUGSA VIT UM tað skattalógaruppskot, sum landsstýrið legði fyrri tingið, og sum nú hevur verið til viðgerðar har, má ásannast, at langur vegur er frá givnum lyftum til veruleika.

ONGANTÍÐ VAR væntandi, at tað blivu tær stóru broytingarnar við landsstýrisins skattalógaruppskoti. Enn minni, at hetta fór at koma teim lægstlöntu til góðar. Men at hetta uppskot landsstýrisins varð so soltið, hevði ein ikki loyvi at rokna við.

FLESTU BROYTINGARNAR eru mest at kalla av tekniskum slag. Tað vil siga, at skattalógin í stóðum nú er lagað eftir galdandi praksis hjá skattamyndugleikunum. Lat tað tó fara í hesum umfari. Sum dømi um svikin lyfti kunnu mong nevast, men lat okkum í hesum føri bert taka tvey fram.

Á HEYSTI Í 1980 kom eitt uppskot frá Sjálvstýrisflokkinum til broyting í skattalógini um reglur um binding av avskrivaðum peningi. Nú lá so mikið væl fyrri, at sami flokkur í landsstýrinum situr á figgjarmálum, so her skuldi verði lagað eini at framt eitt av hjartamálum sínum. Men gakk. Her var einki orð greitt.

Í SAMBAND VIÐ INNTØKULÓGARUPPSKOTIÐ hjá landsstýrinum seinasta heyst varð av andstøðuni funnist at, at tær lægru inntøkurnar koma illa fyrri av hesum inntøkulógaruppskoti. Samgongumenn vóru tá skjóttir upp á tingsins røðarapall, og vísadu teir okkum um, at landsstýrið fór at koma við einum uppskoti um broyting av skattalógini sum skuldi geva láginnøkunum skattalætta og somuleiðis, at barnafrádrátturin skuldi hækast.

VIT HAVA ROYNT at leita eftir hesum lyftum landsstýrisflokka, men enn hava vit einki funnið. Jú langt var frá givnum lyftum til gerðir landsstýrisins.

Reklamasjónir???

Sum øll helst minnst, var hart stríð millum Føroya Arbeidarafelag og Føroya Arbeidsgevarafelag um nýtisluna av merkjum, sum registrera arbeidsnøgðina hjá hvørji einstakari arbeidskvinnu.

Hetta var álvarsliga framhildið frá arbeidarsíðu, meðan arbeidsgevarafelagið eins og leiðandi á flakavirkjum bedýraðu, at hetta var als ikki fyrri at koyra á arbeidsfólkið, men har aftur imóti fyrri at tryggja góðskuna.

Hetta vildu vit ikki góðkenna, tá vit vistu, at tað mest (ella bara) var gjørt fyrri at skapa akkordtempo fyrri timalon.

Nú er so "góðskumetnin" komin í ljósmála. Blóðini eru á tremur, um

hvussu útlendskir keyparar meta tann fyrr so heimskenda "Føroyafiskur".

Eftir tí, sum vit eru von at hoyra her heima, mugu vit gera nakað heilt "specielt" fyrri at fáa "kvalitetin" so góðan, at tað kann vega upp imóti tí, sum vit missa í nøgd, — og tað ljóðar sum — og er vist — tað einasta rætta.

Men sum gongdin er, verður tað ikki leingi, fyrr enn "Føroyafiskur" verður eitt ávaringartekin istaðin fyrri at vera "reklama", sum tað hevur verið fyrr.

Hetta er ikki arbeidsfólkunum at skylda fyrri. Her er tað leiðslan, ið stendur til svars, men hvat skal gerast?

Ein arbeidari, sum ikki

ger skyldu sína fær dómin serverðan, men leiðslan, sum koyrir virkið á heysin, tí teir í flestu fornum ikki hava tíð at faast við tað, gongur fri.

Hetta, tó at arbeidarin í fleiri fornum eigur størsta part í virkinum, men ikki verður eftirspurdur í nøkrum um tað, sum fer fram viðvíkjandi arbeidsgongdini.

Eitt av bragdinum, sum nú verður framt móti arbeidsfólki á nógvum virkjum kring landið, er EDV-skráseting av øllum tí, hvør einstakur ger — uppmøting, sjúkradagar o.s.fr. Hetta er ikki minst vandamikið og kann misbrúkast við lit.

Eisini freistast vit at spyrja: hvussu er við

skraseting av stjórum og virkisleiðarum, verða teirra arbeidstímar og úrslit eisini registrerað? Ella skulu EDV-tolini nýtast til at sleppa teimum undan arbeidi, ella hjálpa teimum til at hava enn fleiri stórværni teir hava?

Hesir høgu harrar halda kanska, at meira trýst á arbeidsfólkið betir um góðskuna, men tað vísa í hvussu so er reklamasjónirnar ikki.

Vit spyrja tí vrakarastovnin, lógtíngið og landsstýrið: kann hetta ganga?

Tórshavn 19—1—1982
Føroya Arbeidarafelag
form. Ingeborg Vinther
skriv. Johs. Olsen

Marius og skaðatalið

Í Dimmalætting frá leygardegnum 16. januar er drúgv frágreiðing frá rættarfundinum, sum hildin varð hósdagin 14. í sambandi við sakamálið, sum er lagt imóti Tryggingarsambandinum viðvíkjandi 25% sjálv-ábyrgd.

Í Dimmalætting verður stjórin á Tryggingarsambandinum, Marius Thomassen, endurgivin fyrri at hava sagt, at í 1979 vóru 2900 bilskaðar. Okkurt munagott mátti gerast fyrri at minka um skaðarnar, og avgjört varð so at

áseta 25% gjaldið sum sjálvbyrgd. Og hetta visti seg at hjálpa, tí í 1980 fall skaðatalið við 900 niður á 200, hevur M.T. greitt frá í rættinum sambært Dimmalætting.

Eg gangi út frá, at hesi töl hjá M.T. eru fyrri skaðar, sum eru meldaðir til tryggingina. Men hvat var veruliga skaðatalið í 1980? Tað er einki at ivast í, at ásetanin av teimum 25% hjálpti, sum M.T. sigur, men hvørjum hjálpti hon. Jú, tryggingini. Men líka so lítið er at

ivast í, at talið á skaðum, sum ongandi vóru meldaðir til tryggingina, vóru nógv fleiri í 1980 enn í 1979, ja, kanska teir somu 900, sum M.T. sigur skaðatalið vera minkað við. Ella kansla fleiri?

At ásetanin av teimum 25% fekk nógv tryggingartakarar at aftra seg við at melda bilskaðar til tryggingina er veruleiki. Men hetta hevur eisini í nógvum fornum havt avleiðingar við sær, sum megu sigast at vera sera óhepnar í hesum tíðum, nú so nógv verður tosað um

trygd — ferðslutrygd. Nógvir bilar verða "lappaðir" sum frægest, meðan aðrir kanska als ikki verða umvældir aftan á skaða. Og givið er, at hetta gongur út yvir ferðslutrygdina. (Minnist meg rætt, var Tryggingarsambandið ein av stovnarunum av Ráðnum fyrri Ferðslutrygd). 25% gjaldið hevur ikki hjálpt tryggingartakarunum og heldur ikki ferðslutrygdini. Men onkrum hjálpti tað so.

Tryggingartakari

Ferðafrádráttur: — Skøtuagn!

Friggjadagin 15. januar hevur skattamálaráðharrin, Tórbjörn Poulsen, grein í Tingakrossi, har hann roynir at rættvisgera uppskot landsstýrisins um aftur at loyva, at frádráttur fyrri ferðing kann dragast frá í sjálvuppgávuni.

Har verður nevnt, at á heysti 1978 varð skattalógin broytt soleiðis, at teir smáu frádráttirnir vóru strikaðir, og istaðin kom ein stórri løntakarafrádráttur, og henda broyting skuldi gera tað lættari at fáa eina kelduskattaskipan innfóð. Harnæst vil Tórbjörn vera við, at áðrenn kelduskatturin (ella samtíðarskatturin) kemur, er neyðugt at loyva, at m.a. ferðafrádráttur verður loyvdur.

Hetta er tað reina tvælt! Og sjálmótsigandi, tá hann beint frammanundan nevndi, at frádráttirnir vóru strikaðir fyrri at lætta um yvirgongdina til samtíðarskattin.

Harafurtimóti er hetta beinleiðis við at "sabotera" kelduskattin. Tí um nú ferðafrádráttur verður loyvdur, er so ikki rætt eisini at loyva fiskimannum tann sokallaða fiskimannafraðráttin, og teimum sum leiga sær íbúð leigarafrádrátt, frádrátt fyrri sjúkrakassa, tryggingar, sjúklaði, umsiting av húsum, limagjald til vinnufelag, skattafrádrátt, v.m.?

So eru vit aftur í somu frádráttarjunglu, sum vit vóru í, áðrenn broytingina í 1978.

Og hava hesir frádráttir nakran veruligan týðning í tí samlaðu heildini?

Man tað ikki heldur vera, at teir einans vera ein flyting av nokrum fáum krónum, sum nokur fáa minni í skatti, og onnur gjalda meira.

Og meðan hesi fávitakutu fólk ganga í einum ævium takksemisrúsi av, at tey hava fingið nakrar krónur í eyka frá-

tjak og meningar

Vit gera lesarar okkara varugar við, at treyting fyrri at fáa lesarabrev upptikin undir hesum teiginum er, at blaðstjórnin veit, hvør hevur skrivað brovini.

drátti, gloyma tey alt tað órættvísi, ið valdar við nú galdandi skattalóg.

Núgaldandi lóg, um at m.a. ferðafrádráttur ikki verður loyvdur, hevur harafurtimóti eina positiva ávirkan. Hon hevur ført tað við sær, at fólk nýtir meira ta kollektivu ferðsluna. Ikki bert rutubilar, men eisini um triggir mans úr einari bygd arbeida í eini aðrari, so nýta teir nú fyrri tað mesta sama bil, og spara harvið

tveir tridringar av tí út-reiðslu, teir annars høvdu havt. Men um ferðafrádráttur aftur verður loyvdur, fara teir kanska framvegis at nýta ein bil, men allir draga ferðaútreiðslurnar frá!

Tað, og so tað, at tað verður ringt at avgera, hvussu ofta ein koyrir ímillum í eitt ár, verður harafurtur at føra við sær stórt eykaarbeiði fyrri umsitingina.

Nei, istaðin fyrri at fara at oyðileggja samtíðarskattin áðrenn hann er komin at galda, so eigur landsstýrið heldur at leggja á annan bóg og broyta teir stóru ójavnarnar, sum veruliga tyngja um byrðurnar hjá teimum, sum hava eina miðal ella lága inntøku, meðan tey, ið hava ta stóru inntøkuna, kunnu duga sær við tí, ið tey hava eftir, tá skatturin er goldin.

sj.